

بررسی اقتصادی قیمت و کیفیت چای مصرفی در ایران

فاطمه داورپناه (۱)، مصطفی یوسف الهی (۲)، سلطان رون (۲)، فاطمه مصری (۳) و صادق گلزارنیا (۴)

۱- کارشناس اقتصاد کشاورزی، ۲- عضو هیئت علمی دانشگاه زابل، ۳- کارشناس زراعت و اصلاح نباتات،

۴- کارشناس علوم دامی

سالانه حدود ۲/۳ میلیون تن چای در دنیا تولید می شود که در این میان هند به تنهایی ۸۶۰ هزار تن چای را در سال تولید می کند. گردش مالی ۲/۳ میلیون تنی تولید چای در سال حدود ۵۰۰ میلیارد دلار و ارزش افزوده یک کیلوگرم چای حدود ۴۰ دلار است. در بزرگ ترین حراج های دنیا حداکثر قیمت چای به طور متوسط پنج دلار است و ارزش دلالی آن ۳۰ برابر بیشتر از تولید آن، درآمد نصیب دلالتان می کند. ایران سومین مصرف کننده بزرگ چای در جهان است در عین حال که یازدهمین کشور تولیدکننده و دهمین کشور واردکننده چای نیز می باشد. مناسبات اقتصاد چای در ایران ترجمه همزمان مناسبات اقتصاد سیاسی است که در دنیا می گذرد با وجود تولیدات داخلی، ۹۰ درصد چای مصرفی ایران به صورت وارداتی می باشد. تقاضای چای ایران نسبت به عرضه آن خیلی پایین است. مصرف چای در ایران سالانه ۱۲۰ هزار تن است که تنها ۲۰ هزار تن آن از تولیدات و کشت داخلی است. این تولید و عرضه کم نشان دهنده ضعیف بودن کیفیت محصول و عدم رضایت مصرف کنندگان چای از چای ایرانی است. متأسفانه به دلیل برنامه ریزی نادرست متولیان و واردات بیش از اندازه چای خارجی، چای با کیفیت مناسب به بازار عرضه نمی شود. علت این موضوع جلوگیری از ورود چای های نامرغوب می باشد و اگر چای خارجی به صورت فله ای به کشور وارد شود با اطمینان بیشتر توسط نیروهای داخلی بسته بندی می شود، ضمن اینکه نیروی کار بیشتری در این زمینه مشغول می شوند و باعث اشتغالزایی نیز خواهد شد. امید است با بهبود سطح کیفی چای ایرانی، زحمت چایکاران داخلی نادیده گرفته نشود و روزی برسد که مردم چای ایرانی را به چای کشورهای خارجی ترجیح دهند.

واژه های کلیدی: تولید، قیمت، کیفیت چای، چای وارداتی

مقدمه:

بوته گیاه چای ایران از بوته های چینی آسامیک است. اما چون کشاورزان باغات شمال تنها راه درآمدشان از همین چای است در نتیجه به کمیت بیشتر اهمیت می دهند. همچنین اگر چای با دست چیده شود به تبع طعم و رنگ بهتری خواهند داشت اما کشاورزان ما محصولشان را به صورت غیر استاندارد می چینند و به کارخانه حمل می کنند. هم اکنون نزدیک به ۱۳۰ هزار تن چای داخلی از سال های گذشته در انبارها مانده که بخشی از آنها قابل مصرف نیست. موضوع چای ایران گرانی، ارزانی و کیفیت آن نیست بلکه بودن و نبودن آن است چرا که چای ایرانی به طور عامدانه از سبد مصرف خانوار ایرانی حذف شده است. مسایل و مشکلات صنعت چای کشور باید به عنوان پدیده ای اقتصادی دنبال و تصمیمات منطقی در خصوص آن اتخاذ شود.

مواد و روش ها:

در تئوریهای اقتصاد، ترجیحات مصرف کننده بر اساس مطلوبیت آن می باشد. که مطلوبیت در آن تابعی از مجموعه کالاهای مصرفی بوده و مصرف کننده با توجه به قید بودجه مطلوبیت خود را حداکثر می کند. اگر قیمت چای داخلی

کاهش پیدا کند، صنعت چای ایران از بین خواهد رفت. به دلیل کیفیت نامطلوب چای داخلی، تقاضا در مورد چای ایرانی و مقرون به صرفه بودن تولید، تقاضای چای ایران نسبت به عرضه آن خیلی پایین است. همچنین قبل از موضوع کاهش قیمت، بسیاری از شرکت‌های تولیدی داخلی به دلیل عدم استقبال مردم ورشکست شده‌اند و خیلی‌ها هم در چند قدمی نابودی هستند. مصرف چای در ایران سالانه ۱۲۰ هزار تن است که تنها ۲۰ هزار تن آن از تولیدات و کشت داخلی است. این تولید و عرضه کم نشان دهنده ضعیف بودن کیفیت محصول و عدم رضایت مصرف‌کنندگان چای از چای ایرانی است. در حال حاضر در بازار داخلی، چای‌های بسته بندی شده در وزن‌های صدگرمی تا یک کیلویی به صورت فراقانونی (غیرمجاز) به راحتی عرضه می‌شوند که این مساله بازار چای داخلی را با مشکل مواجه کرده است. شاید تا چند وقت پیش در بازار چای کشور، چای‌های خارجی در بسته‌های یک کیلویی یافت می‌شدند اما اخیراً این کار ممنوع شده و ورود چای خارجی به کشور در صورتی مجاز است که واردات آن به صورت فله‌ای و در حجم بالای ۱۱ کیلوگرم باشد. ورود بیشتر چای‌های خارجی به داخل کشور را از راه قاچاق بوده و از نظر سالم بودن و کیفیت، شک و شبهه دارند و هیچ نظارت بهداشتی روی آنها صورت نمی‌گیرد. البته ورود قاچاق چای، قیمت ارزانتی را برای این محصول به همراه دارد، ضمن اینکه اگر همین چای در داخل بسته بندی شود بر قیمت آن نیز افزوده خواهد شد. همچنین به وجود بعضی تقلب‌ها در بسته بندی چای می‌توان اشاره کرد. این احتمال وجود دارد که در بسته بندی چای‌های خارجی که در داخل کشور صورت می‌گیرد، چای‌های نامرغوب و بی کیفیت به چای مرغوب اضافه شود.

نتایج و بحث

با توجه به اینکه قیمت چای در بازار داخلی طی یک سال اخیر، تحت تاثیر شرایط بازار جهانی روند صعودی داشته است، این افزایش قیمت در بازار داخلی بیشتر در سطح عمده فروشی چشمگیر بوده و در سطح خرده فروشی چندان مشهود نبوده است. علت افزایش قیمت چای اعتصاب‌هایی که در بعضی کشورهای تولیدکننده چای مثل هند، سریلانکا و کنیا توسط باغداران چای صورت گرفته، می‌باشد. متأسفانه به دلیل برنامه ریزی نادرست متولیان و واردات بیش از اندازه چای خارجی چای با کیفیت مناسب به بازار عرضه نمی‌شود. در حال حاضر انواع چای خارجی، یعنی چای هند و سریلانکا و چای کلکته باروتی در خرده فروشی‌ها با قیمت هر کیلوگرم ۴۰۰۰ تا ۵۵۰۰ تومان و چای شکسته کلکته با قیمت هر کیلوگرم ۶۵۰۰ تومان به فروش می‌رسد. ضمن اینکه قیمت هر کیلو چای داخلی به صورت عمده بین ۸۰۰ تا ۱۷۰۰ تومان است. این در حالی است که چای ایرانی در مقایسه با چای خارجی متقاضیان کمتری دارد و مردم ترجیح می‌دهند چای گران قیمت خارجی را هر چند تقلبی به مصرف برسانند. چای داخلی از کیفیت بالایی در دنیا برخوردار است از این رو نباید انگیزه تولید این محصول استراتژیک را از کشاورزان گرفت تا آنان مجبور به تغییر کاربری زمین‌های خود شوند و از سویی این امر باعث خروج منابع و ارز کشور شود. امید است با بهبود سطح کیفی چای ایرانی، زحمت چایکاران داخلی نادیده گرفته نشود و روزی برسد که مردم چای ایرانی را به چای کشور‌های خارجی ترجیح دهند.

منابع:

- ۱- مجله دنیای اقتصاد
- ۲- فرگوسن. تئوری اقتصاد خرد، ترجمه محمود روزبهان، مرکز نشر دانشگاهی، تهران، ۱۳۸۲.

۳- رستمی، ح. ۱۳۷۷. جایگاه بخش کشاورزی چای و راهکارهای پیشنهادی مناسب برای افزایش کمی و

کیفی چای کشور. اداره کل خدمات پژوهشی چای

۴- میرحسینی، مقدم، ع. ۱۳۸۰. وسعت و پراکنش کنونی چای در ایران. انتشارات سازمان چای کشور

5- info@bazarreport.com.

6- Krishna, A. 2000. Understanding economic development, community peace, and democratic. *Economic Review*, 124: 51-53.

7. Mbugua-Mutithi, J. 1997. Women, education and self-help groups in Kenya.

To study economically price and Quality of consumption Tea in Iran

Abstract:

Annually about 2/3 million /ton production of tea in the world. So India annually is production will be 860 Thousand /Tones. Price of 2/3 million/ton of production of tea annually out 500 M /\$ price of once Kg tea is 60. The biggest sale by auction of the world the Maximum Price of one packet of tea about value of brokerage Thirty time more the of this production . In come will goes To the Pocket of brokerage . Iran is Third country of consumption of tea in the world . So, Iran also elevate country of production of tea in the world, and also is that country of in ports of tea . Iran tea musket with In thermal production of 90 percent it was in hand of imports tea. Consumption of tea in Iran annually in 120 Ton s and just 20 thou seal tons is production and cultivation from in side the the country . This production less offer is showing weak indication of Quality of product no satisfaction of consumption of tea from Iranian tea, unfortunately, by the reason of no good management of the program for increasing imports of abroad tea with good Quality for Iranian Markets. Before Iranian tea Market the abroad tea was found the tea buy (Pelage) by Kg but about 1Kg was Prohibited .Our country you should find that by pal cage of 30 Kg Not by 1 Kg . By reason of this subject, control of entrance of under mended tea, if abroad tea by palace of 30Kg Enter to our control may be provide . Some Employment for our people. I hope with Improvement of Quality of Iranian tea , don't forget effort of our farmer, are day the will come Iranian people will drink Iranian tea listed of abroad tea.

Key Words: Production, Price, Tea Quality, abroad tea